

GOSPODARSKI LIST

Glasilo c. kr. kmetijskega društva v Gorici.

Ureduje: Ernest Klavžar.

„Gospodarski List“ izhaja vsaki mesec enkrat na celi pōli; udje c. kr. kmetijskega društva ga dobivajo brezplačno; za vse druge pa stane na leto 1 gld. 20 kr. — Naročnina naj se pošilja c. kr. kmetijskemu društvu, dopisi pa odgovornemu uredniku. Rokopisi se ne vračajo.

Št. 3.

V Gorici 16. marca 1894.

Leto XIII.

Društvene zadeve.

Iz seje glavnega odbora dne 8. februarja t. l.

(K O N E C)

V preteklih devetih letih je kmetijske koristi goriške grofije in Trsta v državnem železničnem svetu zastopal posestnik s Tržaškega kot pravi član omenjenega sveta; v preteklem letu pa se nam je posrečilo doseči, da bo za naprej jeden posestnik z Goriškega opravljal važno to nalogo, kar je gotovo pravično, ker je naša dežela gledé kmetijstva gotovo važnejša od tržaške.

Tudi to smo po mnogoletnem vstrajnem prizadevanji dosegli, da bodo smeli naši posestniki ob državni italijanski meji prenašati rastlinske stvari in hlevski gnoj na svoja na uni strani, pa tik meje ležeča posestva. Namestništvo je izdalo dotično oznanilo dne 28. decembra l. l.

IV. kmetijskega kongresa novembra meseca l. l. na Dunaji deležilo se je tudi naše društvo po dveh zastopnikih, in tudi v komisiji, katera se je posvetovala o oskrbljevanji c. in kr. armade z živežem, je imelo ono dva svoja zastopnika.

Dornberško vinarsko in sadjarsko društvo je priredilo, kakor po navadi, svojo vinsko pokušnjo, katere se je deležila v ta namen odbrana komisija našega društva. Dotično poročilo smo v „Gospod. listu“ objavili o svojem času.

Statistiko kmetijskih pridelkov smo o pravem času predložili vis. c. k. kmetijskemu ministerstvu in ob enem poročali, kako so z ozirom na klimatične razmere uspevale razne setve. O pridelkih in izdelkih sirarskih in mlekarških društev v deželi smo poslali ministerstvu posebno statistiko.

Glavni odbor je čestital društvenemu pokrovitelju, njegovi ces. Visokosti nadvojvodi **Karolu Ludviku**, ko je obhajal svoj 60. letni rojstni god in ko je zaročil svojo hčer, prejasno vojvodinjo Marjeto. Na oba dotična telegrama prejelo je društvo najuljudnejo zahvalo.

Društveno delovanje je bilo leta 1893 nenavadno živahno, kar je posneti tudi iz okoliščine, da smo imeli 126.555 gl. 69 kr. denarnega prometa.

Število društvenikov se je ohranilo v primeri s poprejšnjimi leti skoro nespremenjeno, a bilo bi znatno poraslo, ako bi nam ne bila smrt pobrala nekoliko udov.

Tu naj omenimo, da je leta 1893 preteklo pol stoletja, od kar sta v naši društveni zvezi gg. dr. Friderik *Dellabona* in grof Viljem *Pace*. Predsedništvo ni hotelo zamuditi te prilike, da bi jima ne bilo čestitalo.

Da je društvo moglo zares uspešno delovati, zahvaliti mora v prvi vrsti visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo na obilnih denarnih podporah, ki jih je blagovolilo podeliti v prospeh naših kmetijskih koristi; potem pa tudi vse tiste gospode člane in kmetovalce, ki so na kateri koli način sodelovali in podpirali naše društvene namene. Navdaja nas nada, da nam ostanejo zvesti tudi za naprej.

Odbor odobri prebrano poročilo brez razprave.

Na to poroča odbornik dr. *Maurovich* o naslednjih računih, ki se potrdijo brez spremembe.

Računski sklep za leto 1893.

Dohodki:

Blagajnični ostanek poprejšnjega leta	gl.	526:11
Udina 315 članov za celo in 7 za pol leta	"	1274:—
Zaostala udina	"	40:—
Naročnina na „Atti e Memorie“	"	34:—

Podpore in doneski:

a) od vis. c. kr. kmet. ministerstva:		
za društvena lista	"	1000:—
za statistiko kmetijskih pridelkov	"	250:—
za upravne troške	"	100:—
b) od dežele podpora in zakup. od društvene kmetije	"	1170:—
c) donesek tržiške občine	"	10:—
na obrestih in za inserate	"	226:64
Vseh dohodkov skupaj	gl.	<u>4630:75</u>

Stroški.

Plače društvenim uradnikom	gl.	1000:—
Troški za pošiljatve, koleke, pristojbine, kurjavo, svečavo itd.	"	221:17
Za tiskanje okrožnic, razglasov itd.	"	37:99
Za pisarnične potrebščine	"	47:87
Za tiskanje „Atti e Memorie“	"	524:14
Za sodelovanje „ „	"	51:22
Za razpošiljanje „ „	"	79:10
Za „Gospodarski list“ tisk	"	302:60
„ „ „ uredništvo	"	250:—
„ „ „ razpošiljanje	"	11:—
Za društveno knjižnico	"	59:40
Za nabiranje in sestavo statistike kmetijskih pridelkov	"	250:—
Neprevidenih troškov	"	368:—
Raznih troškov	"	50:48
Vseh troškov skupaj	gl.	<u>3352:97</u>
Če se troškom primerjajo dohodki z	"	<u>4630:75</u>
pokaže se denarničnega ostanka	gl.	<u>1277:78.</u>

Društveno imetje dne 31. decembra 1893.

Gotovine v blagajnici	gl.	1277:78
Društvena kmetija se ceni	„	11853:—
Pohištvo, svetinje itd.	„	482:30
Trtne škropilnice	„	250:—
Knjižnica	„	500:—
Zastankov na udnini je 172 gl.d; teh se vtegne potirjati	„	80:—
	Skupaj . gl.	14443:08

Proračun za leto 1894.

Dohodki:

Udnina 357 članov po gl. 4.	gl.	1428:—
Zaostala udnina	„	80:—
Naročnina za „Atti e Memorie“	„	35:—

Doneski in podpore:

a) od vis. c. kr. kmet. ministerstva za društvena lista	„	1000:—
b) od istega za statistiko kmetijskih pridelkov	„	250:—
c) od istega za upravne troške	„	100:—
d) od dež. odbora letni donesek in zakupščina od društvene kmetije	„	1170:—
e) od tržiške občine	„	10:—
Za inserate in obresti	„	150:—
	Vsi dohodki skupaj . gl.	4223:—

Stroški :

Plače društvenim uradnikom	gl.	1450:—
Za mesečne pisarnične potrebščine, kurjavo, svečavo, pristojbine, koleke itd.	”	280:—
Za tiskane okrožnice, razglase itd.	”	90:—
Za pisarnične stvari	”	70:—
Za „Atti e Memorie“	”	790:—
Za „Gospodarski list“	”	580:—
Za društveno knjižnico	”	150:—
Za nabiranje in sestavo statistike kmetijskih pri- delkov	”	250:—
Neprevidenih troškov	”	463:—
Raznih troškov	”	100:—
Skupaj	gl.	<u>4223:—</u>

Račun o porabi državnih podpor za leto 1893.**I. Za govedorejo.****Prejeto :**

Aktivni zaostanek poprejšnjega leta	gl.	146:93
Državna podpora dovoljena z minist. razpisom 10. maja 1893 št. 8247/1210	”	3000:—
Za prodane nesposobne bike	”	696:60
Skupaj	gl.	<u>3843:53</u>

Potrošeno :

Za nakup in prevoznjo 12 bikov freiburške pasme	gl.	3228:88
Odškodba plačana rediteljem prodanih bikov	”	497:65
Za table, s kojimi so se oskrbele postaje za ple- menitev	”	120:70
Zavarovalnina	”	13:78
Tiskovni troški	”	20:50
Skupaj	gl.	<u>3881:51</u>

II. Za svilorejo.

Prejeto :

Blagajnični ostanek poprejšnjega leta	gl.	39:—
Podpora dovoljena z minist. razpisom 23. aprila 1893 št. 7384/1108	„	300:—
Skupaj	gl.	339:—

Potrošeno :

Nagrade dovoljene voditeljem svilorejskih postaj za preskovanje svilodnega semena v korist ubogim svilorejcem	gl.	317:—
Troški za tisk in pošiljatve	„	20:70
Skupaj	gl.	337:70

Za zboljšanje travnikov

je vis. c. kr. kmetijsko ministerstvo dovolilo 100 gld. podpore, ki se je podelila volčanski občini za umetno pognojitev njenih travnikov.

Za mlekarnice in sirarska društva

podeljena podpora 1000 gld. se je razdelila tako-le :

Sirarskemu društvu bovškemu	gl.	300:—
Mlekarnici v Svinem	„	200:—
„ v Volčah	„	200:—
„ v Zalaz-Čadrgu	„	200:—
„ v Doljah	„	100:—
Skupaj	gl.	1000:—

V. *Za sadjerejo*

podeljeno državno podpora 500 gld. je glavni odbor potrosil tako :

15 stipendijev po 6 gold. obiskovalcem poletnega sadjerejskega tečaja	gl.	90:—
Voditelju ital. oddelka dež. kmet. šole kot nagrada za poletni tečaj	„	30:—
Pomočnemu učitelju slov. oddelka dež. kmet. šole za predavanje v nekaterih vaseh na gorski strani dežele	„	120:—
15 stipendijev po 6 gl. obiskovalcem zimskega tečaja na ital. oddelku kmet. šole	„	90:—
8 stipendijev po 7 gl. in 7 po 5 gl. obiskovalcem zimskega tečaja na slovenskem oddelku dež. kmet. šole	„	91:—
Nagrade voditeljem obeh zimskih tečajev	„	60:—
Za tiskovne troške in pošiljatve	„	21:—

VI. *Za poskušnje z gnojivami.*

je vis. kmet. ministerstvo dovolilo 200 gl. podpore.

S tem denarom se je kupilo 34 kvint. hiperfosfata od guano po 5 gl. 55 kr. gl. 188:70

VII. *Za murborejo*

prejetih 300 gld. državne podpore potrosi se leta 1894.

VIII. *Za društvena lista*

dovoljenih 1000 gld. je šlo v določeni namen; enako tudi podpora 250 za statistiko kmetijskih pridelkov in 100 gold. za upravne troške.

Društvenemu kancelistvu dovoli odbor 150 gld. nagrade z ozirom na njegov trud, ki ga je imel posebno pri raznih skupnih naročbah kmetijskega blaga in za odgovornost, s kojo je združen

izredno živahen denarni promet; za tajnikovanje tekom leta 1893 pa še posebe 250 gld.

Predsednik naznani, da je uredništvo društvenega glasila „Atti e Memorie“ prešlo v roke gosp. *Tomaža Frühaufa*, pristava na tukajšnjem kmetijsko-kemičnem poskušališču, ker je gosp. *Josip Velicogna* kot ravnatelj ital. oddelka dež. kmet. šole z opravili preobložen in ni mogel več lista uredovati.

Predsednik pozdravlja gospoda vodjo kmetijskega poskušališča *I. Bolle*-ta vrnivšega se po jednoletnem znanstvenem potovanji iz jutrovih dežel in ga vabi, naj predlaga, kako se ima porabiti za svilorejske namene podeljena državna podpora 300 gld.

G. Bolle zahvaljuje predsednika in odbor na uljudnem pozdravu in pravi, da je na svojem potovanji marsikaj zanimivega in važnega pozvedel, kar hoče o svojem času v korist našemu kmetijstvu objaviti. — Glede državne podpore predlaga, naj se ž njo nakupijo murbina drevesca sposobna za stalno presajenje in naj se brezplačno razdelé med male posestnike, koji so vredni kake podpore, posebno na Krasu, na Vipavskem, v Brdih in na Kanalskem, kder je večja potreba takih nasadov.

Predlog se sprejme in naročeno je predsedništvu, da ga izvrši.

Odbornik *Klavžar* priporoča svoj predlog, da bi se podpora 200 gld., koje se je nadejati od vis. ministerstva za poduk v mlekarkstvu in sirarstvu, kot nagrada podelila sirarskemu veščaku *Jos. Lebanu*, kateri bo obiskoval mlekarnice in planinske stane na Tolminskem ter praktično poučeval dotične planšarje, kako se pravilno in na krajevnim razmeram najprimerniši način izdeluje sir itd.

Pri tem bi se imel ravnati po poučnem načrtu, kojega bi odobrilo kmetijsko društvo.

Predlog se sprejme brez razprave.

Isti poročevalec predlaga, naj bi se porabilo 100 gl. podpore, katero namerava podeliti vis. kmet. ministerstvo v namen, da poskušamo na Goriškem *hmelj* saditi in pridelovati, v to, da se plača potnina znanemu veščaku v savinjski dolini, kateri bi prišel na Goriško in bi tu, posebno na Tolminskem, pregledal in odbral primerne lege in zemljišča, na katerih bi vtegnil uspevati *hmelj*, ter ob enem navod dal, kako se imajo izvesti dotične poskušnje.

Odbornik *Dottori* priporoča, naj se tudi drugod po deželi pregleda, kje bi se mogel *hmelj* z uspehom pridelovati.

Odbor sprejme tako razširjeni predlog.

Kot zastopnika v komisiji za oskrbljevanje e. in kr. armade potrđita se dosedanja uda gg. *France pl. Gironcoli* in *Andrej Kocjančič*.

Odbor sklene, da se ima podpirati peticija IV. dunajskega kmetijskega kongresa zastran revizije katastra, davka od kmetijskih obrtnij in dohodarine.

Ko se rešijo še nekatere vloge manjše važnosti, zaključí predsednik sejo.

H M E L J.

V zadnji seji našega glavnega odbora je urednik „Gosp. lista“ kot zastopnik gorskih okrajev vtemeljeval predlog, da bi se v primer nih legah, zlasti tolminskega okraja, poskušnje delale z nasajanjem in obdelovanjem hmelja. V ta namen naj bi se povabil zveden hmeljorejec iz savinjske doline na spodnjem Štajarskem, kateri bi z ozirom na podnebne in zemljiščne razmere odbral in nasvetoval primerne lege za take poskušnje in bi tudi pokazal, kako jih izvesti. Odbor je sprejemši ta predlog naročil društvenemu predsedništvu, naj izprosi v ta namen od vis. kmetijskega ministerstva primerno podporo in naj potem vkrene, česar treba, da izvrši odborov sklep.

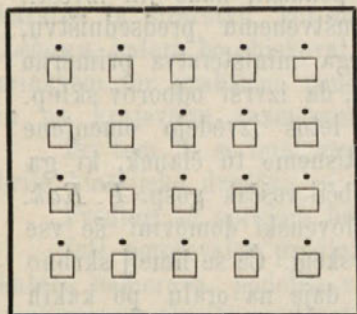
Ker se je torej nadejati, da se uže letos izvedejo omenjene poskušnje, zdi se nam primerno, da ponatisnemo tu članek, ki ga je v 3. letošnji številki „*Kmetovalca*“ priobčil veččak gosp. *F. Rak*.

„Hmelj je rastlina, ki je po naši slovenski domovini še vse premalo znana, razven na Spodnjem Štajarskem. Če se hmelj skrbno obdeluje, in kar je glavno, prav posuši, daje na oralu po kakih 400—1000 gold. in še več čistega dobička na leto, kakor je ravno cena in letina. Lahko se reče, da v Savinjski dolini za vse, kar prodajo poljskih pridelkov in živine, ne iztržijo toliko, kolikor za hmelj.

Hmelj je kupčijska rastlina, za katero kmetovalcu ni treba skrbeti, da bi je ne mogel prodati, če jo je le prav posušil. Zemlja, kamor se hmelj sadi, mora se, če je mogoče, jeseni, sicer pa spomladi, kakih 40—60 cm globoko prekopati. Ko se spomladi zemlja

osuši, se vse površje lepo poravna. Na to se v vrste postavijo mali klini (dobri so tudi koruzni storži), po 1,5 m narazen, kakor to kažejo pike na podobi 14. Tik klinov pa, kjer so na podobi okenca, naredo se z lopato po 30—35 cm globoke in ravno tako široke jame, in sicer tako, da ostanejo klini v zemlji pri miru. Na to se v vsako jamo dene za ene vile poležanega gnoja (prav močen mešanec je tudi dober). Od zadaj pa se jame zaspó z rahlo prstjo toliko, da ostane še kakih 5 cm do roba. To delo naj se opravlja kolikor je mogoče v suhem vremenu, da se zemlja preveč ne potlači. V tako pripravljene jame se meseca aprila posade hmeljeve reznice tako, da v rahli zemlji lepo pokonci stojé; nikakor pa se ne sme z roko nanje pritiskati. Na nje se nasuje le toliko rahle prsti, da se ne vidijo iz zemlje. Opomniti je tudi, da vse rastline ne poženejo enako hitro. Zato se zaostale ne smejo odgrebati, saj se bodo itak pozneje pokazale. Če jih iščeš, odlomi se vrh, cime, če le malo v njo dregneš, in ti potem vsaj štirinajst dni ne bode iz nova pognala. Kadar rastline pridejo iz zemlje, postavi se k vsaki (kjer so klini) tri do štiri metre dolg drog, in ko so poganjki dovolj dolgi, privežejo se rahlo k drogom.

Prvo leto se vsaki sajenici pustita le po dve vrvi (dva poganjka). Ako vreme ni preveč vetrovno, s privezovanjem ni veliko dela.

Podoba 14.

Vsi izrastki, ki poženo izza listov (zalistniki) poščiplatejo se približno poldrug meter visoko; viši se ne smejo pustiti. Med vrste sade krompir, peso, korenje i. t. d., toda najbolje je, če se med vsako hmeljevo vrsto nasadi le ena vrsta pese. Če po hmeljišči nasadimo mnogo drugega, pa hmelj, kateremu je zemlja odločena, zelo slab ostane, kar mu je tudi za drugo leto zelo v kvar. Ako je mogoče, zalijo naj se rastline, ko so kaka dva metra visoke, v mokrem vremenu z gnojnico.

To jim bo zelo koristilo. Prvo leto je hmelj treba kake dvakrat okopati in, kadar se pripravlja k cvetju, ga malo osuti. Glavna stvar pa je, da v hmeljišči ne pustiš plevelu na dan, kajti nobenemu pridelku plevel ne škoduje tako zelo, kakor ravno hmelju. Konci meseca avgusta hmelj dozori.

Drugo leto, ko se je zemlja osušila, se hmelj lepo opkoplje in s prav ostrim nožem gladko obreže. Paziti je treba, da pri štoru ostanejo še kaka štiri očesa. Zdaj se postavijo drogi, šest do osem metrov dolgi. Drugo leto se vsaki sadiki puste po tri vrvi. Drugo leto se hmelj navadno gnoji, ko so že vse vrvi privezane; in sicer se k vsakemu štoru dene za ene vile poležanega gnoja ali pa dobrega mešanca, od zadaj pa se ob enem hmelj okopava ter se spotoma gnoj malo zasuje, da se ne razsuši. Ako hmelj le količkaj bujno raste, poženo izza vsakega lista poganjki, ki se pa morajo drugo leto tako visoko poščipati, kolikor visoko se more delavec s tal stegniti. Opomniti je, da se poganjki, dokler so še mladi, lahko kar poščipljejo, in delo se izvrši prav hitro; ako jih pa pustimo dalj časa, postanejo trdi in dolgi in treba jih je rezati ali striči, kar provzroči veliko več dela.

Privezovanje hmelja ne vzame veliko dela, če je vreme mirno; le če je vetrovno, se hmelj rad odvija. Za privezovanje je jutro pripravnejši čas kakor večer, ker v vetrovnem vremenu je popoldne večinoma ves hmelj v vrhu odvit, po noči se pa sam lepo prime in le vrvi, ki proč vise ali so se pripognile, se privežejo, in sicer vselej pod sklepom, ne nad njim. Kadar je hmeljišče plevelno, okoplje se zopet, in kadar se hmelj začne za cvetje pripravljati, se pa ospe, ali z oralom (plugom) ali pa z motiko. Tako dela kmetovalec, ki prideluje le malo hmelja; kateri ga imajo veliko, opravijo večino del s stroji in z živino. Kdor ima mnogo hmelja, izplačajo se mu stroji uže prvo leto, ker niso dragi. Konci meseca avgusta hmelj dozori. To se pozna po svetlozeleni barvi in, če bučko v roke primeš, zdi se ti trda in malo zahrši.

Sedaj pa pride na vrsto sušenje, na katero je treba obrniti vso skrb, kajti lepo posušen hmelj se bolje in lažje proda kakor pa tak, ki je pri sušenju izgubil zeleno barvo. Ko kmetovalec začne hmelj obirati, pripravljene mora imeti prostore, kjer ga bo sušil. Lahko se nasuje po skednji, kozoleci, ali kamor je pač mogoče, kake tri prste na debelo, in se pusti, da leži kaka dva do tri dni. Vsak dan ga je treba lepo premešati, potem se pa tretji ali četrti dan lahko dene na solnce, in če je vreme lepo, je hmelj suh. Če je pa dosti prostora, da se takoj ves hmelj razgrne, pusti se dober teden ležati na mestu, in če je vreme ugodno, se tudi posuši. Bolje je pa posušiti ga bolj, kakor manj; le paziti je treba, da je hmelj, kadar se tlači, uže dovolj odnehal (nategnil), ker se ne sme drobiti.

Težavnejše pa je sušenje v oblačnem ali deževnem vremenu. V tem slučaju so pa neobhodno potrebne nalašče za to pripravljene lese. Iz sobe se izpravijo klopi in mize, vanjo se postavijo primerna stojala in nanja se nalože lese, po ped druga od druge, in zakuri se v peč. Prav primerne so železne peči, ki hitro ogrejejo in dobro grejejo. Pomniti je pa, da je potreben preprih od spodaj, sicer ves hmelj zrjavi od sopuha, ki puhti iz hmelja. Kdor ima pa več hmelja, ima navadno posebne sušilnice, v katerih naglo posuši veliko hmelja. Vsakemu, ki hoče hmelj saditi, naj velja pravilo: Vsako leto nekaj, ne vsega naenkrat, kajti veliko hmelja zahteva mnogo truda in mnogo stroškov; po malem se pa kmetovalec tudi obdelovanja privadi, tako da mu je le igrača.

Hmelja je več vrst, toda izkušnje so pokazale, da sta za naše kraje le dve vrsti sposobni. Če ga ne sadiš veliko, sadi navadni zeleni hmelj, ki prav bogato rodi; ako ga pa sadiš veliko, je pa dobro saditi nekaj angleškega hmelja, „goldinga“, čeravno obrodi malo manj, se pa navadno draže proda in je tudi za teden dni prej zrel, kar je pri sušenju velikega pomena, ker ni vse delo kar na kupu.*

Razne vesti.

Odlikovanje. — Kmetijsko društvo dalmatinsko v Zadru je v svoji seji dne 1. in 2. marcija t. l. jednoglasno imenovalo svojim častnim članom prevzv. gospoda grofa *Franca Coronini-Cronberg*, predsednika našega c. kr. kmetijskega društva.

* * *

Vabilo konjerejem. — Vis. c. kr. kmetijsko ministerstvo vabi vse konjerejce in posestnike konj, naj mu neposrednje in najkasneje do konca aprila t. l. pišmeno naznanijo, če imajo na prodaj kacega žrebca.

Poseben zastopnik državnega žrebišča bo prijavljene žrebce,

kolikor možno v dobi, ko so državni žrebeci na dotičnih postajah (plemeniščih), ogledal in če bodo za to, zabeležil.

Če bo žrebec popolnoma sposobnim spoznan za deželne potrebe, dožene se kupčija tekom prihodnje jeseni. Sicer pa ne nalaga prijava nobene zavezuosti posestniku niti kmetijskemu ministerstvu.

V prijavi bodi povedano, kacega rodu je žrebec, kako visok, kake barve, koliko je star in koliko se praša zanj. Tudi je naznaniti kraj, kjer si ga je ogledati. Od katerega žrebca in od katere kobile prihaja ponujani žrebec, to treba zakonito dokazati.

O času prijave morajo imeti žrebeci, ki se ponujajo na prodaj, tri leta, če so domače pasme in dopolnjeni 2 leti, če so čiste mrzlokrvne pasme.

Na prijave žrebcev, kateri še nimajo določene starosti, se ministerstvo ne bo oziralo. Take prijave pa, ki se podajo pozneje, kakor je določeno, jemale se bodo še le v naslednjem letu v poštev in sicer le toliko, za kolikor bi ne bila potrebščina založena s pravočasno prijavljenimi žrebeci.

* * *

Naročil na murbina drevesca je vsled dotičnega razglasa, ki smo ga objavili v zadnji številki, došlo toliko, da niti približno ni mogoče vstreci vsem naročnikom. Zato je društveno predsedništvo za leto razdelilo drevesca, kolikor jih je na razpolago, samo med posestnike tistih občin na Krasu in na Kanalskem, od koder so naročbe došle *pravočasno*, to je do 10. t. m. Kar jih je prišlo 11. in pozneje, na te se ni moglo ozirati. Za druge okraje se bo skrbelo v prihodnjih letih, ako bo kaj pravega zanimanja za to.

Drevesca so dveletna, zdrava visoke rašče in staneje društvo po 20 kr. vsako. Posestniki, kojim so odmenjena, jih dobé vsaki po 15 do 20 zastonj. Skrbeti pa morajo, da jih pravilno usadé ter odberejo v ta namen primerne lege in zemljišča.

Kadar se obvestijo županstva dotičnih občin, da so drevesca za odpošiljatev pripravljena, naj dogovorno z dotičnimi posestniki, med katere se imajo razdeliti, brez odlašanje pošljejo po nje, ker je mnogo na tem, da se drevesca popolnoma sveža presadé na stalno mesto.

* * *

Sadjarsko društvo tolminsko bo imelo na belo nedeljo dnó 1. aprila t. l. svoj ustanovni občni zbor ob 3 urah popoldnè v občinski sobani. Na dnevnem redu je potrditev pravil in volitev odbora. Dober začetek si je obetati, če pokažejo oglašeni društveniki z obilno deležbo, da se zares živo zanimajo za stvar.

* * *

Novo mlekarsko društvo se je ustanovilo v Kozariščeh v volčanski županiji. Pravila so sestavljena in kar je še večje vrednosti, društvo se hoče uže letos lotiti zgradbe svoje mlekarnice. Le pogumno na delo in dobro srečo Bog daj!

* * *

O računskih kolekih. — O porabi državnih podpor, ki jih prejema razna društva in občine po c. kr. kmetijskem društvu od vis. c. kr. kmetijskega ministerstva, treba polagati račune s potrebnimi prilogami. Med takimi prilogami so navadno plačani (saldirani) računi trgovcev in obrtnikov za razno blago, katero se je nakupilo z državno podporo. Kako treba kolekovati take račune? Na to vprašanje je odgovorilo vis. c. kr. finančno ministerstvo, da so saldirani računi za znesek do 10 gl. prosti vsakoršnega koleka. Če gre pa za viši znesek, treba računskega in pobotniškega koleka in sicer znaša prvi za zneske do 50 gld. po 1 kr., za višje zneske pa po 5 kr. od vsake põle. Zraven tega treba potrditi na takem računu prejeto plačilo na koleku, kakoršen je po znesku določen za dokumente (lestvica II.).

* * *

Mednarodna razstava za ljudsko hrano, oskrbo vojaštva, rešilne zadeve in prometna sredstva v zvezi s posebno sportno razstavo priredi društvo za razširjanje kmetijskih znanosti na Dunaji v rotundi nekdanje svetovne razstave v dobi od 20. aprila do 1. julija tek. leta. — Na tej razstavi bo tudi mednarodno tekmovanje *cenih vin*, sposobnih za oskrbovanje vojaštva, za bolnice in hiralnice in za ljudsko pijačo, pa tudi desertnih vin in šampanjcev. — Za razstavo odmenjena vina (po 4 steklenice vsake vrste) bo odposlati

najkasneje do konca aprila 1894 pod naslovom: „Internationale Ausstellung für Volksernährung, Armeeverpflegung, Rettungswesen und Verkehrsmittel in Wien 1894“ spediterjem *Schenker et Comp.* na Dunaji.

Kdor želi pozvedeti natančneje pogoje, naj popraša v uradu c. kr. kmetijskega društva v Gorici.

*
* *

Sadjarski kongres združen sé sadno razstavo bo letos v *Petrogradu* na Ruskem. — Opozarjamo na to razstavo naše sadje-rejce, posebno pridelovalce črešenj sposobnih za izvažanje v inozemstvo, pa tudi vse one, kateri suše sadje, ali kupujejo sušje zlasti češpe, črešnje, breskvi in hruške za kupčijo. Petrograd je jako važen trg za tako blago in zato bi ne bilo napačno, ako bi bilo naše sadje, posebno pa sadno sušje, katero sluje v kupčiji, dostojno zastopano na tej razstavi.

Kdor želi kaj več pozvedeti o tej razstavi, naj popraša v našem društvenem uradu, kder dobi potrebnih pojasnil. — Oglase za deležbo je podati po našem društvu vsaj do 30. aprila t. l. vis. c. kr. kmetijskemu ministerstvu.

*
* *

Prostost od kolekov in pristojbin pri zaokrožbi zemljišč. — Po zakonu z dne 3. marca 1868 št. 17 drž. zak. so vsa pravna opravila, kadar gre za zameno zemljišč v namen, da se zaokroži posestvo dotičnih strank, oproščena kolekov in pristojbin ali taks, seveda, za kolikor so zamenjena zemljišča enake vrednosti. Če je vrednost različna, ravnajo se koleki in pristojbine po vrednostnem razločku.

Veljavnost tega zakona je po zakonu z dne 26. decembra 1893 št. 208 drž. zak. podaljšana do konca leta 1899.

*
* *

Griža ali bela driska je pri teletih in žrebetih znana bolezen, na katerej pogine mnogo mladih žvalij.

Nemšk grajščak priporoča v „*Deutsche Landw. Presse*“, naj

se z grizavimi živalimi ravna tako: Tele ali žrebe treba odstraniti od matere, to je, ono ne sme več sesati. Hrana mu bodi prav močno kuhan, skoro raztopljen riž, kojega naj se mu vliwa vsak dan petkrat po pol litra. Po dvakrat na dan naj se žival s tako razkuhanim rižem klistuje. Če je griža zelo huda, naj se dodá riževi tekočini pol žličike vprašene salicilne kisline ali pa 15 kapljic opija. Kdor tako ravna dva do tri dni, reši zanesljivo vsako tele ali žrebe.

* * *

Gnojitev starikastih dreves. — Večinoma se malo skrbi za pognojitev sadnih dreves; zato dajejo taka drevesa, čim boljše se starajo tim manj sadu. Pa tudi sušo, vremenske spremembe in razne bolezni občutijo taka drevesa veliko huje, nego dobro hranjena drevesa in tudi žužki razne vrste jih radi napadajo in poškodujejo. Drevo je pač kakor človek, katerega, ko je zanemarjen, rade nadlegujejo bolezni in če treba, tudi uši. Čim krepkeje je hranjeno drevo, tem vstrajnejše se ustavlja vsem škodljivim uplivom in tem lažej se mu zaceljuje tudi prizadete rane.

Kdor ne mara rabiti umetnih gnojev, naj vzame gnojnice iz govejega hleva; na vsakih 10 litrov naj vrže pest navadnega pepela ali kajnita; pod drevesnim vencem (krono) naj zvrta do 50 centimetrov globoke luknjice in vanje naj vlije gnojilno tekočino. Če so prav dobra, močna tla, zadostuje tudi, da se drevesa o svojem času zalivajo. Tako delajo na južnem Tirolskem, kder so znani najboljše sadjerejci v Avstriji in se veselé potem izvrstnega uspeha.

* * *

Kot prilogo današnji številki dobijo čast. čitatelji oglas: „Bartlov izvorni karbolinej“ za ohranjenje lesa proti gujlobi in glivam itd.

Spričevala o njem glasé se jako ugodno.